

Het verlaten tuinhuis

Colofon

ISBN: 978 94 6365 396 1

1e druk 2021

© 2021, Klaske Bakker

Exemplaren zijn te bestellen via de boekhandel
of rechtstreeks bij de uitgeverij:

Uitgeverij Elikser

Ossekop 4

8911 LE Leeuwarden

www.elikser.nl

Vormgeving binnenwerk en omslag: Evelien Veenstra

Voor uitleg of vertaling van woorden met een *: zie laatste bladzijde.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op wat voor wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur en de uitgeverij.

This book may not be reproduced by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the author and the publisher.

Het verlaten tuinhuis

Klaske Bakker

Voor
Jan, Alexander en Martijn,
mijn liefsten.

DEEL 1

1.

De weg zat vol met kuilen. Daniël moest moeite doen om ze te ontwijken. Zo nu en dan zag hij er een over het hoofd en dan klapte de bumper van zijn huurauto tegen het wegdek. Het poppetje dat Lizzy hem een paar jaar geleden cadeau had gedaan en dat hij elke zomer opnieuw met een touwtje aan het achteruitkijkspiegeltje bevestigde, schommelde onophoudelijk heen en weer, als een perpetuum mobile. Wolken zand stoven omhoog en vervuilden de ruiten, zodat het zicht op de weg vervaagde en Daniël het gevoel kreeg in niemandsland terechtgekomen te zijn. Omdat hij een hekel had aan airco's, had hij bij het wegrijden alle zijraampjes naar beneden gedraaid zodat de wind dwars door de auto kon trekken, maar daardoor kwam ook het stof naar binnen, wat alles smerig maakte en hem regelmatig deed kuchen.

Het was eind juli en heet, heel erg heet, ook al zorgde de wind van zee aan deze kant van het eiland regelmatig voor enige verkoeling. Met het naderen van augustus zou de temperatuur nog verder stijgen, maar dat vond Daniël niet erg. Hij hield van de allesverzengende hitte, de zon die op je huid brandde, je letterlijk verwarmde tot op het bot en daarmee alle kou die je in je had probeerde te verdrijven. Maar hij wist natuurlijk ook dat de heilzame werking van de zon een keerzijde had, dat de straling je huid kon beschadigen en je ziek kon maken, en daarom ging hij bijna nooit meer uren liggen bakken in de zon, iets wat hij vroeger juist zo graag deed.

Elk jaar, zo gauw hij op het eiland gearriveerd was, ontdeed hij zich van knellende boorden, synthetische stoffen en

dichte schoenen die hem de hele winter zweetvoeten, zere tenen of kapotte hakken bezorgden, ook al beloofden websites en verkopers altijd anders. De nette kleding hing hij op haakjes in de kast, zette de schoenen eronder, pakte een katoenen shirt en korte broek uit de koffer, trok alles aan over zijn blote lijf, schoof zijn plakkerige voeten in leren slippers en ging daarna meteen een wandelingetje maken door de buurt. ‘Even de warmte voelen, de omgeving ruiken!’ riep hij dan naar Fay, die altijd meteen ging douchen en daarna eerst een slaapje wilde doen, moe als ze was van de reis en de overgang in temperatuur.

Vorig jaar had hij een pet gekocht, zo’n toeristending met de naam van het eiland op de voorkant geborduurd. Die pet, die beviel hem goed. Hij zat lekker en gaf hem een gevoel van bescherming, de mogelijkheid om, als het zo uitkwam, zich af te sluiten van blikken die hij niet wilde beantwoorden. Hij droeg hem steeds vaker en vergat hem zelfs af te doen als hij ergens binnenkwam of in de schaduw van een boom zat te lezen.

Langzaam namen de hobbels in de weg af en werd het rijden gemakkelijker. Toch bleef Daniël op zijn hoede, je wist maar nooit. Hij had natuurlijk veel beter meteen de grote weg kunnen nemen zoals Fay altijd deed, dat zou hem veel zweetdruppels minder gekost hebben, maar op de een of andere manier koos hij liever voor de kortste, maar ook zwaarste route.

De begroeiing aan weerszijden van de weg nam af en rechts van de weg verscheen het bordje dat wees op een dierenpension dat hier ergens in de buurt moest zijn. Nog even, zo wist hij, dan zou hij de geasfalteerde straat bereiken die langs de zee richting het westen liep. Daniël besloot een korte break te nemen voordat hij straks in één ruk door

zou rijden naar Villa Maria, waar Vasilis en Sofia op hem wachtten.

Hij parkeerde de auto onder een hoge den waarvan de naalden op de grond een zacht tapijt vormden, stapte uit, staarde de verte in waar verschroeiende struiken de heuvels bedekten en besepte dat hij de hele rit niet had gedacht aan datgene wat voortdurend bij hem was, dat hij het even kwijt was geweest, dat onbestemde, nare gevoel van spijt, schuld en verdriet. Maar nu was het er weer, zoals het elke keer opnieuw om de hoek kwam kijken na even weg te zijn geweest, als een mug die je voortdurend lastigviel, die je met een harde pets probeerde weg te slaan en leek te zijn verdwenen, maar dan ineens toch weer opdook. Gedachten die in zijn hoofd zonder oponthoud voortdenderden. Waarom had hij niet beter opgelet! Hoe had hij zo stom kunnen zijn!

Hij trok de klep van zijn pet wat strakker naar beneden en snoof de zoete geur van hars in zich op, die zo vertrouwd en aangenaam was dat hij een intense ontroering voelde en tranen zich vermengden met het zweet dat over zijn wangen gutste.

Uit de achterbak haalde hij een fles water tevoorschijn, nam een paar grote slokken van het lauwarme vocht, haalde vervolgens een pakje shag uit het dashboardkastje en rolde een sigaret. Vorig jaar was hij weer begonnen te roken in de hoop dat het hem wat rust zou brengen en hij daarmee zijn zenuwen onder controle kon krijgen, wat in eerste instantie ook zo had gewerkt, voor zijn gevoel tenminste. Het had in ieder geval voor afleiding gezorgd. Inmiddels was het roken allang weer een gewoonte geworden, het effect minder, maar hij kon er niet meer mee stoppen en wilde dat ook niet, ook al kreeg hij steeds vaker last van hoestbuien die niet te onderdrukken waren.

Toen de sigaret op was, iets wat naar zijn idee altijd veel te snel gebeurde, stampte hij de peuk zorgvuldig uit onder zijn voeten, beducht als hij was voor een overblijvende vonk die met dit weer zou zorgen voor een allesvernietigende brand. Hij bleef nog even staan, snoof nogmaals de zoetige lucht in zich op, veegde met een zakdoek het zweet van zijn gezicht en stapte toen weer in.

Even later reed hij over de weg langs de zee richting het westen. Hoge golven sloegen zich stuk op de gigantische basaltblokken die de kust moesten beschermen. Water spatte hoog op en viel neer, spatte op en viel neer. Zo gauw de eerste huizen verschenen, zag je her en der op rotsige strandjes mensen liggen zonnebaden, pal in de zon of juist beschutting zoekend onder een enkele boom waarvan de stam witgeschilderd was. Hier geen rijen strandbedden in setjes van twee onder een parasol, omdat in dit deel van het eiland nog maar weinig toeristen kwamen. Die hokten liever allemaal bij elkaar in de meer populaire badplaatsen richting het oosten.

In de kleine dorpjes gelegen tussen de doorgaande weg en de zee, vond je soms nog wel een hotelletje of zag je bordjes hangen met de tekst *'Rooms to let'*, maar daar werd nog maar weinig gebruik van gemaakt, waardoor de schattige plaatsjes van weleer iets armoedigs, iets treurigs uitstraalden. Alleen de oudere dorpsbewoners waren achtergebleven, en zo gauw de avond viel, zag je de mannen plaatsnemen op de typisch Griekse rieten stoeltjes bij de enige kafenion* die het dorp nog had, een glas water en een kopje koffie voor zich en in hun hand een komboloi*, die ze gedachteloos door hun vingers lieten glijden. De vrouwen, waarvan velen in het zwart gekleed als teken van respect voor hun soms al jaren geleden overleden echtgenoot, schaarden zich bij elkaar op de stoep voor een van de huizen.

Daniël naderde Zamari, de tweede stad van het eiland, waar Vasilis en Sofia woonden. In de nauwe straatjes en op de smalle trottoirs ernaast was het druk met toeterende auto's, knetterende scooters en joelende kinderen die zich probeerden los te wurmen van de hand van hun moeder. Tegen de winkelpuizen aan stonden bakken met koopwaar uitgestald, zoals plastic zomerslippers en nepleren tassen, maar ook manden vol meloenen en perziken, die werden bedolven onder de uitlaatgassen van het met een slakkengang passerende verkeer. Het was de tijd dat de winkels open waren en iedereen zijn inkopen deed, over een paar uur zou alles gesloten zijn en de straten verlaten. Pas aan het eind van de middag, als de ergste hitte voorbij was, zou alles weer tot leven komen, maar dan zou het ritme anders zijn, het lawaai minder. Mensen zouden gaan plaatsnemen op de terrassen in het centrum of flaneren over de boulevard langs zee.

Daniël parkeerde de auto op de grote parkeerplaats tegenover de dokterspost. Terwijl hij de auto afsloot, zag hij een ambulance in hoge snelheid aan komen rijden en stoppen voor de kliniek, autoportieren zwaaiden open en twee verpleegkundigen snelden naar binnen. Zoals altijd als hij hier kwam, dacht hij terug aan twee jaar geleden, toen hij hier met Lizzy was geweest.

Die zomer had hij haar beloofd de watervallen te gaan bezoeken, die indrukwekkend waren, maar ook lastig bereikbaar. Om er te komen, moest je een lange wandeling maken door een dichtbegroeid bos over een pad dat langs een beekje liep, soms langs de rechteroever en dan weer langs de linkeroever, zodat je continu over het water heen moest zien te komen om het pad te kunnen vervolgen. De plaatselijke bevolking had provisorisch bruggetjes gemaakt van aan elkaar gevlochten houten balkjes, maar die vertoon-

den her en der gaten en wiebelden alle kanten op. Verder moest je regelmatig over heuvels klimmen en weer afdalen, wat door het mulle zand al gauw zorgde voor slip- of glijpartijen. Lizzy was die herfst ervoor zes geworden en hij had het toen wel aangedurfd.

Aanvankelijk liep alles op rolletjes, ze hadden rustig gewandeld en waar nodig had Daniël Lizzy ondersteund of opgevangen. Halverwege het pad hadden ze even gerust, water gedronken en genoten van de betoverende omgeving. Het zonlicht, dat slechts op enkele plekken door de bomen heen wist te kieren en het water wist te raken, waarna het licht terugketste en fonkelde als diamantjes die in de lucht leken te zweven. Het heldere water van het riviertje, waarin je tot op de bodem kon kijken en scholen met visjes kon volgen op hun weg naar elders. De zangvogeltjes en vlinders in de bosjes op de oever.

Daarna hadden ze hun pad vervolgd en had Daniël zich steeds beter kunnen ontspannen, vertrouwend op de behendigheid van zijn kleindochter. Maar juist toen ging het opeens mis. Op een van de bruggetjes gleed de voet van Lizzy tussen twee spijlen door, ze verloor haar evenwicht en dreigde in het water te vallen. In een flits zag hij het gebeuren, hij had haar arm gegrepen en haar snel omhooggetild, maar daarbij raakte haar been bekneld en toen hij haar op de kant had weten te zetten, had hij haar bleke gezichtje gezien. Eerst had ze nog gelachen, een beetje stoer, zoals ze was, maar toen vertrok haar gezichtje en was ze toch gaan huilen. Haar voet deed pijn en ze kon er niet op staan, daarom had Daniël de veters van haar gympie losgemaakt en onder zijn ogen had hij de voet dik zien worden.

Hij had haar opgetild en de hele weg terug gedragen, ze had haar armen om zijn nek geslagen en ze hadden geen

woord meer gezegd. Pas toen ze bij de dokterspost waren gearriveerd, was ze weer gaan praten.

‘Misschien moet ik wel gips, opa,’ had ze in zijn oor gefluisterd. ‘Net als Jinte toen ze was gevallen met skiën, en dat iedereen er dan iets op mag schrijven.’

Gelukkig bleek het mee te vallen: de enkel was verstuikt, ze kreeg een rekverband en mocht de voet een week niet belasten.

Pas later, toen ze al lang en breed terug waren bij hun huisje en Lizzy in geuren en kleuren over hun avontuur had verteld aan haar ouders en oma, was hij emotioneel geworden. Alsof hij toen pas had beseft dat het ook anders had kunnen aflopen, en hij had zich afgevraagd of hij beter op had moeten letten, het ongeluk had kunnen voorkomen. Toen ze ’s avonds in bed lag en hij haar nog even welterusten was gaan zeggen, had hij haar moeten beloven een andere keer alsnog naar de watervallen te gaan.

‘Volgend jaar,’ had hij gezegd. ‘Dan gaan we opnieuw.’

Maar het jaar erna was het er niet meer van gekomen en hij wist niet of er zich ooit nog een gelegenheid voor zou doen.

2.

Vorbij het centrum vervolgde Daniël te voet zijn weg over de smalle straatjes die omhoogliepen naar het oude deel van de stad, dat tegen een berg aan gebouwd was en waar op het hoogste punt Villa Maria stond, het hotel van Vasilis en Sofia. Auto's zag je hier nauwelijks, domweg omdat de meeste er niet konden passeren en bekneld zouden raken tussen de aan beide zijden gebouwde hoge huizen, die, omdat ze zo dicht opeen stonden, elkaar de hele dag aan leken te staren.

Ooit had hij, aangespoord door Fay, in een verafgelegen bergdorpje gemeend de krappe weg dwars door het centrum te moeten nemen. Halverwege het straatje, dat steil omhoogliep, hadden de zijspiegels de gevels geraakt en even verderop was de auto op een paar centimeter na bijna klem komen te zitten tussen twee huizen, waardoor er niets anders op had gezeten dan achterwaarts dezelfde nauwe en kronkelige weg naar beneden terug te nemen. Hij had zijn hart in zijn keel voelen kloppen en zweet in straatjes over zijn rug voelen lopen, en Fay had haar lippen op elkaar geperst, haar handen tot vuisten gebald. Hij had het gevoel gehad dat het er nu op aankwam, dat hij hen moest redden, dat alleen hij daartoe in staat was, en tot zijn grote opluchting was het hem gelukt. Hij had hen veilig teruggebracht naar de doorgaande weg en de schade was beperkt gebleven tot slechts één grote kras langs de zijkant van de auto. Later had hij ook nog een beschadiging gevonden op de voorbumper, maar mogelijk had die er al langer gezeten.

Er crosten een paar kinderen rond op hun fietsjes, een

paar vrouwen schrobden de tegels voor hun huis, in nissen stonden potten met weelderig bloeiende oleanders en vanuit een open raam buitelden de klanken van een bouzouki de straat op. Daniël genoot van de huiselijkheid van deze buurt, maar voelde zich tegelijkertijd een indringer, alsof hij de tuin van onbekenden betrad.

Op een stoepje voor een huis zat een oude man op een gammel krukje voor zich uit te staren. Daniël begroette hem in het Grieks, een taal die hij zich in de loop der jaren eigen had gemaakt, gewoon door goed te luisteren, maar ook door regelmatig woorden op te zoeken en voor zichzelf hardop uit te spreken. Het niveau van Fay, die vroeger in haar studententijd colleges Nieuwgrieks op de universiteit had gevolgd, zou hij nooit halen en daar deed hij ook geen moeite meer voor. Hij kon zich in ieder geval goed verstaanbaar maken en een redelijk gesprekje voeren, gelardeerd met delen Engels, zoals ook de Grieken zelf vaak deden zo gauw ze merkten dat je ze niet goed kon volgen.

Al die jaren dat Fay en hij hadden gelogeed in Villa Maria, wandelden ze hier elke dag. In de ochtend om wat boodschappen te doen of een kop koffie te nemen op een van de terrassen in de benedenstad, en in de avond, als de zon weg was en de temperatuur gedaald, soms zomaar of op zoek naar een leuk restaurant in een van de achterafstraatjes. Hierdoor had het labyrint aan weggetjes geen geheimen meer voor Daniël, elk huis en hoekje was hem vertrouwd.

Toch had hij geen heimwee naar hun tijd hier jaren achtereen, en sinds ze vijf jaar geleden hun eigen huisje hadden gekocht midden in de natuur, met de zee voor de deur, had hij zich regelmatig afgevraagd of ze zichzelf al die jaren niet tekort hadden gedaan en waarom ze elk jaar opnieuw hetzelfde hotel hadden uitgekozen om hun vakantie in door te brengen.

Er was niet eens een zwembad in de buurt en het dichtstbijzijnde strand was minstens een half uur lopen verwijderd van Villa Maria, veel verder dan de informatie op de website destijds had weergegeven en waar ze dat eerste jaar dan ook behoorlijk ontstemd over waren geweest. En dan het geklauter in de hitte met moeë benen als je een glas wijn te veel had gedronken, en het gezeul met boodschappen omdat je niet met de auto bij het hotel kon komen.

Maar dan herinnerde hij zich weer wat hen telkens opnieuw gelokt had, iets magisch bijna, een cocktail van fijne smaken. Het terras aan de voorkant met het magnifieke uitzicht over het mozaïek van straatjes die de benedenstad in toom leken te houden en die in de avond werden verlevendigd door een dynamisch schouwspel van licht. De bijzondere bouw van de villa met de solide trap van marmer dwars door het midden, met aan weerszijden de diverse soorten appartementen, de verscholen hoekjes met houten bankjes waar je je in je uppie kon terugtrekken, de tuin op het dak met de grote vijgenboom die voldoende schaduw bood in de middag. De avonden op het terras met veel wijn en muziek voor alle gasten. Maar bovenal de hartelijke ontvangst door Vasilis en Sofia, die je elk jaar in de armen sloten alsof je hun beste vriend was.

Met gebogen hoofd en opeens doodop legde Daniël de laatste meters naar Villa Maria af en toen hij weer omhoogkeek, zag hij het hotel verrijzen, boven alle andere huizen verheven, helgeel als het geel in kindertekeningen, met rode kozijnen en de naam van de villa in gotische letters op de zijkant geverfd. Maar anders dan vroeger bemerkte Daniël dat hij opzag tegen de ontmoeting met Vasilis en Sofia, en plotseling miste hij Fay naast zich, haar hand in de zijne, haar stem die hem gerust kon stellen, en hij vroeg zich af waarom

hij haar niet had meegevraagd, er niet op had aangedrongen mee op stap te gaan deze dag, niet had gezegd dat het goed voor haar zou zijn zich weer eens onder de mensen te begeven.

Wat hij niet wist, was dat ook Vasilis en Sofia opzagen tegen het weerzien en ze het jammer vonden dat Fay niet meekwam. Die ochtend hadden ze het over hen gehad, dat alles zo veranderd was sinds vorige zomer en dat ze niet goed wisten hoe daarmee om te gaan. Want ze deden alsof ze dikke vrienden met elkaar waren en vaak voelde dat ook zo, maar het was toch een ander soort vriendschap dan met de mensen uit de buurt, met wie je niet alleen de zonnige zomers deelde, maar ook de koude en natte winters, wanneer de levendigheid uit de stad verdwenen was en grijze lichten je stemming konden laten dalen tot ver onder nul.

Jaren achtereen waren Daniël en Fay hun gasten geweest en de band die in die tijd was ontstaan, had standgehouden nadat Daniël en Fay hun eigen huisje op het eiland hadden gekocht, maar het was een vorm van vriendschap die was gebaseerd op zomers geluk met gezellige avonden op het terras en zo nu en dan een gezamenlijk etentje ergens in het centrum, en ze waren er niet zeker van of dat voldoende was om de huidige situatie het hoofd te kunnen bieden. Met name Sofia was bang dat ze de verkeerde dingen zou zeggen, te veel zou vragen of juist te weinig.

En misschien was het daarom dat ze Daniël deze keer nog uitbundiger begroetten dan anders en hem nog steviger tegen zich aan drukten, alsof ze daarmee alle twijfel en onzekerheid over hun vriendschap probeerden te vermorzelen. Een innige omhelzing die Daniël volledig overviel en die hij maar met moeite kon verdragen.

3.

Met haar telefoon in de hand slenterde Fay naar buiten en liep een eindje het pad op dat naar hun privéstrandje leidde. Ze hoopte iets van Daniël te horen, ook al was het maar een kort berichtje, een groet of gewoon een foto van Villa Maria, waar ze al zo lang niet meer geweest was, zoals ze vroeger altijd deden wanneer een van hen op stap ging, om toch een beetje bij elkaar te zijn, de ander bij je avonturen te betrekken, omdat het gezellig was en lief.

Een paar meeuwen scheerden laag over het ruw golvende water en ze kon zien hoe het steigertje dat Daniël het jaar daarvoor had willen versterken, het zwaar te verduren had. Het stond te trillen op zijn dunne palen en het leek elk moment uiteen te kunnen vallen om daarna te verdwijnen naar de bodem van de zee.

Ze snoof de hete lucht vermengd met de omringende geuren van bomen, bloemen en het zoute water van de zee in zich op en luisterde naar het onophoudelijk klotsen van de golven op de rotsen en het monotone gezang van de cicaden. Wat hield ze van toch deze plek, hun stee, hun thuis op dit Griekse eiland. Het eiland dat hen jaren geleden letterlijk had opgevangen nadat het vliegtuig tijdens de landing een smak had gemaakt op de ultrakorte landingsbaan en in een ruk tot stilstand was gekomen tegen de haveloze afrastering die het vliegveldje omzoomde. Totaal beduusd waren ze uitgestapt en het had even geduurd voor ze weer bij zinnen waren gekomen, maar daarna was het snel gegaan. Het eiland had hen betoverd en omarmd als een moeder haar kind, en